

**สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน**

**ADMINISTRATIVE COMPETENCY OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE PRIMARY
EDUCATION AREA, BANGKOK METROPOLIS IN SUPPORTING THE ASEAN COMMUNITY.**

มยุรา เนินหาด¹

ศันสนีย์ จະสุวรรณ์²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารกับการรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มประชากรคือโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2556 จำนวน 37 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารจำนวน 110 คน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการบริการที่ดีและด้านการพัฒนาศักยภาพบุคคล เป็นสมรรถนะที่ควรได้รับการพัฒนา โดยแนวทางในการพัฒนาคือเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กร และให้โอกาสบุคลากรในการพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะด้านภาษา และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนั้นผู้บริหารต้องร่วมประสานเครือข่ายเพื่อความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน

คำสำคัญ : สมรรถนะการบริหาร / ประชาคมอาเซียน

Abstract

The purposes of this research were to study the administrative competency of school administrators under the primary education area, Bangkok Metropolis and to seek how to develop the administrative competency of administrators in supporting the ASEAN community. This research used mixed method between the quality research by interviewing 7 specialists and the quantity research by questionnaire sending to 37 schools under the primary education area, Bangkok Metropolis in the educational year 2013. The population were 110 administrators. The research result were the administrative competency of administrator was at high level especially achievement and leadership while good service and personal potential development should be developed. The development method should hearing from related persons opinion in order to find the way in the organization development and giving in the chance in self-development to those persons especially in language and information technology. Besides, administrators should join together in cooperation with knowledge management supporting to ASEAN community.

คำสำคัญภาษาอังกฤษ : Administrative Competency / ASEAN Community.

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
²อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน ก่อให้เกิดการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 เป็นการสร้างไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการกินดีอยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกัน ของกลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ลาว อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม พม่า และกัมพูชา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ระดับประถมศึกษา, 2554, หน้า 1) ส่งผลให้ทุกประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียนได้รับการพัฒนาภายใต้กรอบของการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย (Network) สอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2546, หน้า 1) กล่าวว่า โลกยุคปัจจุบันได้พัฒนาเข้าสู่ยุคของสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Economy Society) ที่ได้ผ่านจากยุคเกษตรกรรมและยุคอุตสาหกรรม เข้าสู่ยุคคลื่นลูกที่สาม คือ ยุคข้อมูลข่าวสารเรียบร้อยแล้ว ในโลกยุคนี้เครื่องมือขับเคลื่อนความเจริญก้าวหน้าทางสังคมและเศรษฐกิจไม่ใช่ที่ดิน แรงงาน วัตถุดิบ หรือทุนอีกต่อไป แต่เป็นปัญญาและความรู้และผลจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ประเทศไทยซึ่งอยู่ในเวทีโลกจำเป็นต้องปรับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศในทุกๆ ด้านบนเวทีโลกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (วิเชียร ชิวพิมา, 2550, หน้า 5)

ความสำคัญของการศึกษาในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนปรากฏเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนในปณิธานว่าด้วยแผนงานสำหรับประชาคมอาเซียน ที่เน้นย้ำความสำคัญของการศึกษาในการนำอาเซียนบรรลุนิติภาวะอาเซียน พ.ศ.2558 โดยให้ความสำคัญของการพัฒนามนุษย์ ดังนั้น ความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอาเซียนจึงทวีบทบาทมากขึ้น ต่อการพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอาเซียน จากผลการศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 ของโรงเรียนช่างฝีมือทหาร พบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเข้าเป็นประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยปัจจัยด้านความเข้าใจ ปัจจัยด้านศักยภาพด้านบุคลากร เป็นการพัฒนาทักษะและความชำนาญที่เหมาะสมของบุคลากร ปัจจัยด้านการเปิดเสรีการศึกษาเป็นการสร้างความร่วมมือทางการศึกษา (เอกราช อะมะวัลย์, 2554, หน้า 49) อีกทั้งสังคมไทยต้องการ “ทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ” เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดของการพัฒนาประเทศให้เติบโตอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการก้าวสู่

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่กำลังจะมาถึง หากเราไม่เร่งพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ ประเทศไทยอาจจะอยู่ในสถานะของผู้เสียเปรียบ หรืออาจจะต้องเผชิญกับการคุกคามมากมาย (ชัยอนันต์ หาญจิต, 2555, หน้า 87)

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา จึงเป็นการวางรากฐานการศึกษาที่สำคัญ เป็นการพัฒนาความรู้ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของเมืองอาเซียน เด็กนักเรียนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต้องได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพสู่มาตรฐานสากล ดังนั้นเพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนรู้อย่างสูงสุด อันเป็นกำลังขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่มีสมรรถนะในการบริหารโรงเรียนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างแท้จริง หากผู้บริหารโรงเรียนไม่เข้าใจในหน้าที่ ไม่มีสมรรถนะการบริหารการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นไปได้ยาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง สมรรถนะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2558 ทั้งนี้ผลจากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐานในระดับสากล และก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างภาคภูมิใจต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กับการรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานครปีการศึกษา 2556 จำนวน 37 โรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามค่าความคิดเห็น

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติคือเป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสาขาที่เกี่ยวข้องเป็นผู้นำทางการศึกษา มีตำแหน่งทางการบริหาร หรือปฏิบัติหน้าที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และเป็นผู้มีผลงานทางวิชาการ เช่น งานวิจัย บทความ เป็นวิทยากรด้านการบริหารการศึกษา และ/หรือ ประชาคมอาเซียน ที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 37 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 110 คน

เครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้เครื่องมือ 2 ประเภทคือ **แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)** เพื่อประเมินสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานในการหาสมรรถนะที่เหมาะสมที่ผู้บริหารพึงมีในการบริหารโรงเรียนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และเสนอแนะทางในการพัฒนาสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และ **แบบสอบถามค่าความคิดเห็น (Rating Scale)** แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหาร เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสมในการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถึงโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 37 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองในบางโรงเรียน ได้แบบสอบถามกลับมาครบทั้ง 110 ฉบับ คิดเป็น 100% ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเองทั้ง 2 รอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

1.3 การวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูล (Content analysis) โดยแจกแจงความถี่ แล้วเขียนเป็นความเรียง

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เพื่อใช้ในการยืนยันข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย และเพื่อใช้อภิปรายผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วให้มีความชัดเจน และมีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

1. ในการศึกษาสมรรถนะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงสมรรถนะหลักในการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

สมรรถนะหลักในการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน	μ	σ	CV	ระดับ	ลำดับที่
1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.18	0.56	13.39	มาก	1
2. การบริการที่ดี	3.98	0.74	18.59	มาก	4
3. การพัฒนาตนเอง	4.07	0.75	18.42	มาก	3
4. การทำงานเป็นทีม	4.37	0.71	16.24	มาก	2
รวม	4.15	0.69	16.53	มาก	

จากตารางแสดงว่า ระดับสมรรถนะหลักในการบริหาร
ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคม
อาเซียน ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถนะที่อยู่ในระดับมากที่สุด

คือการมุ่งผลสัมฤทธิ์ รองลงมาคือทำงานเป็นทีมการพัฒนา
ตนเอง และการบริการที่ดีตามลำดับ
ส่วนสมรรถนะประจำสายงานพบว่า ในภาพรวมอยู่ใน
ในระดับมากที่สุดทุกด้านเช่นกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงสมรรถนะประจำสายงานในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

สมรรถนะประจำสายงานในการบริหารของ ผู้บริหารโรงเรียนเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน	μ	σ	CV	ระดับ	ลำดับที่
1. การวิเคราะห์และสังเคราะห์	4.12	0.64	15.53	มาก	5
2. การสื่อสารและจูงใจ	4.08	0.68	16.66	มาก	8
3. การพัฒนาศักยภาพบุคคล	4.16	0.70	16.82	มาก	9
4. วิสัยทัศน์	4.18	0.65	15.55	มาก	6
5. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.27	0.66	15.45	มาก	4
6. การตัดสินใจ	4.16	0.65	15.62	มาก	7
7. คิดเชิงกลยุทธ์ทำงานเชิงรุก	4.16	0.63	15.14	มาก	3
8. ทักษะในการบริหารจัดการ	4.26	0.64	15.02	มาก	2
9. ภาวะผู้นำ	4.26	0.62	14.55	มาก	1
รวม	4.18	0.65	15.57	มาก	

จากตารางแสดงว่า ระดับสมรรถนะประจำสายงาน
ในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน ผู้บริหารโรงเรียนมีสมรรถนะการบริหาร
อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ภาวะผู้นำ รองลงมาการบริหาร
จัดการ การคิดเชิงกลยุทธ์ทำงานเชิงรุก ด้านมนุษยสัมพันธ์

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ วิสัยทัศน์ การตัดสินใจ การสื่อสาร
และจูงใจ และการพัฒนาศักยภาพบุคคล ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารของ
ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร กับกรรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน

2.1 สมรรถนะหลักที่จำเป็นต้องพัฒนา คือ การบริการที่ดี โดยเฉพาะการสำรวจความพึงพอใจของผู้ปกครอง และผู้รับบริการ ผู้บริหารควรเปิดช่องทางของการรับฟังความพึงพอใจที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อใช้เป็นช่องทางในการติดตามประเมินผลเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา

2.2 สมรรถนะประจำสายงานที่จำเป็นต้องพัฒนา คือ การพัฒนาศักยภาพบุคคล โดยเฉพาะการศึกษาคุณงานประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน เพื่อแลกเปลี่ยนและพัฒนาความรู้ ได้เรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ มีทักษะในการใช้ ICT และอุปกรณ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อเชื่อมโยงการติดต่อสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศใช้ประกอบการบริหารและตัดสินใจ นอกจากนี้ ส่วนที่สำคัญอีกประการของการพัฒนาศักยภาพบุคคล คือ การพัฒนาด้านภาษา โดยเฉพาะการใช้อังกฤษอันเป็นภาษาสากลที่ใช้ในการสื่อสาร

ด้านการสื่อสารใจ โดยเฉพาะสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสามารถสร้างแรงจูงใจได้ผ่านการประชุม การพูดคุย การทำรายงานและวิเคราะห์ต่างๆ เพื่อแสวงหาความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนได้ในทุกระดับ

ด้านการตัดสินใจ ในการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ผู้บริหารต้องพร้อมที่จะเผชิญวิกฤต มีความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สถานการณ์ที่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงปัญหา แนวทางการแก้ปัญหาด้วยการแสวงหาความรู้ มีข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเชื่อถือได้ มีประสบการณ์ และการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็ว

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐาน หรือเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยในประชาคมอาเซียน เป็นสมรรถนะที่ผู้บริหารได้ดำเนินการแล้ว แต่สมรรถนะที่ควรจะต้องพัฒนา คือ สมรรถนะด้านการบริการที่ดี โดยเฉพาะด้านความพึงพอใจของผู้ปกครองและผู้รับบริการ ซึ่ง ตัวชี้วัดคุณภาพผู้บริหารระบุว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการนิเทศ เพื่อพัฒนาผลการดำเนินงาน รวมถึงติดตามผลการทำงาน (แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ระดับประถมศึกษา, หน้า 9) เปิดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็น

จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำมาปรับปรุงให้การดำเนินงานตรงกับความต้องการของผู้รับบริการ สอดคล้องกับการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

สมรรถนะประจำสายงาน ด้านภาวะผู้นำ มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด โดยเฉพาะการดูแลเป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือปกป้องชื่อเสียงของโรงเรียน ผู้บริหารส่วนใหญ่ตระหนักถึงความสำคัญด้านนี้ ส่วนสมรรถนะที่จำเป็นต้องพัฒนาหรือสร้างให้เกิดขึ้นคือ การพัฒนาศักยภาพบุคคล โดยเฉพาะการชี้แจง ให้ความรู้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ผู้บริหารจึงควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนได้แลกเปลี่ยน พูดคุยกันทั้งในระดับเชิงนโยบายและระดับปฏิบัติ เพื่อให้ผู้บริหารระดับต้นเหล่านี้ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยน หรือประเด็นต่างๆ ร่วมกัน โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสเสนอแนะ ให้ความเห็นในเรื่องต่างๆ ในเชิงปฏิบัติได้ด้วย รองลงมาที่ต้องการการพัฒนา คือ การสื่อสารและจูงใจ โดยเฉพาะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อบริหารโรงเรียนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งแนวคิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะในชุมชน โดยผ่านการศึกษาทางไกล การเรียนด้วยระบบ IT (การศึกษา : การสร้างประชาคมอาเซียน 2558, หน้า 9) เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะการเตรียมการในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนั้นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารควรได้รับการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถใช้งานอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารงาน นอกจากนี้ ต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ มิเช่นนั้นการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศจะไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ข้อ 3 ที่ว่าใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มที่ถูกกละเลย โดยการเปิดกว้างการศึกษาทางไกล และการศึกษาทางอินเทอร์เน็ต (ก้าวสู่ประชาคม ASEAN 2015, หน้า 40) การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ผ่านการประชุม การพูดคุย การทำรายงาน และวิเคราะห์ต่างๆ เพื่อแสวงหาความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายก่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนในทุกระดับ จะสร้างการยอมรับในบทบาทของผู้บริหาร และสร้างการมีมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารให้เกิดขึ้นด้วย

การตัดสินใจ โดยเฉพาะการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน เป็นประเด็นที่ควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาสอดคล้องกับแนวคิดของ ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ เลขธิการประชาคมอาเซียน ที่ว่า นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องพร้อมที่จะเผชิญวิกฤต และสามารถบริหารจัดการวิกฤตการณ์นั้นๆ ได้ ดังนั้น นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องตระหนักถึงปัญหา (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ประชาคมอาเซียนระดับสากล, ออนไลน์) ผู้บริหารจะต้องการตัดสินใจ เลือกวิธีในการแก้ไขปัญหา เพื่อลดจุดบกพร่องของปัญหา ซึ่งการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาของผู้บริหารที่ซับซ้อนนั้น สอดคล้องกับตัวชี้วัดคุณภาพผู้บริหารที่ระบุว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สภาวะการณ์จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (แนวทางจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ระดับประถมศึกษา, หน้า 8) ดังนั้นแนวทางพัฒนาสมรรถนะด้านการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเชื่อถือได้มาประกอบการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็ว ซึ่งหากผู้บริหารดำเนินการปรับปรุงองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริงแล้ว ผู้บริหารทุกคนต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน ผู้ได้บังคับบัญชา รวมถึงการมีข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ จึงจะสามารถพัฒนาการบริหารสู่ประชาคมอาเซียนได้

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร อาจนำสมรรถนะที่ได้จากการวิจัยเป็นข้อมูลในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนแนวใหม่ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.2558
2. ระดับสมรรถนะหลักในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนควรได้รับการพัฒนาในด้านการบริการที่ดี ด้วยการให้ความสำคัญในเรื่องความสามารถในการบริหาร
3. สมรรถนะประจำสายงานด้านการสื่อสารและจิตใจ ควรได้รับการพัฒนาและให้ความสำคัญเรื่องการโน้มน้าวจิตใจให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ กระตุ้นให้ทุกคนมีแรงบันดาลใจและมีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
5. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ได้แก่ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา บุคลิกภาพของผู้บริหาร เป็นต้น

6. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารโรงเรียน และไม่กระทบกระเทือนต่อการบริหารจัดการในโรงเรียน

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ ประชาคมอาเซียน ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สำนักงาน ก.พ. (2555). ก้าวสู่ประชาคม ASEAN 2015. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ผู้แต่งการศึกษา : การสร้างประชาคมอาเซียน. (2558). สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2556. จาก <http://www.bic.moe.go.th/th/images/stories/book/other/ASEAN/ed-building-ASEANcommunity.pdf>.
- วิเชียร ชิวพิมาย. (2550). องค์การและภาวะผู้นำ. อุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- วิจารณ์ พานิช. (2545). องค์การแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2556 จาก http://kmi.or.th/5_Link/Article_PVicharn/0005_KM_And_LO.html
- ชัยอนันต์ หาญจิต. (2555). การศึกษาความสัมพันธ์ของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาในประชาคมอาเซียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เอกราช อะมะวัลย์. (2554). การพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนช่างฝีมือทหารในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง มหาวิทยาลัยบูรพา.